

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון תשנז

ערב שבת קודש פ' וישלח, ט"ו כסלו ה'תשס"ט
שנת הקהל

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה' "חיילי בית דוד" - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ק"ו שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ונ"ח שנה לנשיאותו

יחי אדוננו מורנו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכ"י"ר

לעילוי נשמת

דודתי האשה החשובה מרת חי' קלרא ב"ר משה דוב בער ע"ה שגלוב
נפטרה ביום כ"ף מר-חשון ה'תשס"ט
ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

בעלה דודי הרה"ח הרה"ת ר' בן-ציון הלוי שיחי'
בן הרבנית בעלת מסירת נפש וכו' מרת מאריאשא ע"ה שגלוב
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק ומתוך בריאות הנכונה

*

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת ר' פסח אפרים ב"ר אליעזר ע"ה ריבער
נפטר ביום כ"ף כסלו ה'תשס"ח
ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת בלה בת זלדה תחי' ריבער
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק ומתוך בריאות הנכונה

* * *

נדפס ע"י

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

נדפס לעילוי נשמת ר' אורי אהרן יואל ב"ר יוסף ארי' לייב ז"ל חוב' פאולין רות ב"ר יצחק עיה
ולע"נ ר' יוסף ארי' לייב ב"ר משה באר חוב' מרת חשא ב"ר נטע אורי עיה ולע"נ ר' מאיר ב"ר צבי עיה שמאל
והקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו — לשפע ברכות עד בלי די

ב"ה

3 דבר מלכות

3

רק לפתוח את העיניים ולראות את המציאות / משיחת שי"פ ושלח החשני"ב

8 זמן הגאולה

8

כשבוערת שריפה אין מקום לחשבונות / הזמן הנוכחי באור הגאולה

10 ניצוצות של משיח

10

מה לומדים מפטיש? / לקט קטעים קצרים ופחגמים בעניני גאולה

אעזרו אקלוגה אגמג בנה - אתה לא נאמא פיי קונה אעזו

11

מדוע מרעישים ללא הרף בעניני "הקהל" ושמחה / הוראות הרבי מלך המשיח לשנות הקהל

13 כתי"ק - פרסום ראשון

13

האם קונטרס אחרון בחניא נקרא בשם "חלק"? / צילומים ממענות כ"ק אד"ש מה"ם בכתי"ק

קונטרס זה מוקדש לזכות ר' יעקב יצחק דב הלוי בן ח'יה רחל וזוג' מרת אסתר מלכה בת ידידה וילדיהם: פערל לאה, מנחם מענדל הלוי, ישראל שמעון הלוי ומשה זלמן הלוי שיחיו לאנג שיזכו לקבל פני כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א תיכף ומיד ממש מתוך בריאות נכונה, פרנסה בהרחבה ונחת חסידותי אמיתי מכל יוצאי חלציהם

ולזכות התמימים השלוחים ליישיבת "תומכי תמימים - מלך המשיח" פורט לורידייל, פלורידה ולזכות קהילת "מרכז משיח - 770" ורב הקהילה הרה"ח מרדכי ומשפ' שי ענתני

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213 • טל': 646-544-5386
סניף ארץ הקודש: ת.ד. 2025 כפר חב"ד, 60840 • טל': 960-0667 (03) • פקס: 960-7219 (03)
דואר אלקטרוני: chinuch@015.net.il • אינטרנט: www.moshiach.net/blind

בזה הננו מדפיסים מענות כ"ק אדמו"ר שליט"א שקבלנו על גליון הקודם (יר (קסג)) סי' ב' וי"ג. כדי להקל על המעיין - באות הוכן השאלות שבגליון שם.

א. בגליון הקודם סי"ג כ' על מ"ש כ"ק אדמו"ר שליט"א אודות סכום החלקים שבספר התננא: "ובספר התננא... צע"ג לקרות "קונטרס אחרון" בשם "חלק". וכמו קוד בשו"ע להשי"ך דמודגש שאינו חלק". עכ"ל. שלכאור, השי"ך כח"ך ה"קונטרס אחרון" שלו להשיג על השגת השי"ך עליו ב"דף האחרון", ועפ"י ילה"ב הדמיון לכאן.

וע"ז כ' כ"ק אדמו"ר שליט"א: (הראי) הספר: קו"א בשו"ע, להשי"ך, ובספר הקונטרס "קו"א בשו"ע" - איך כל קס"ד לקרותו חלק (במצ"ע); וכן "קו"א להשי"ך".

נעשה עובד שנינו מקנים לפעול ע"ד ה"אחרון" להשי"ך.

המדור "הקהל" מוקדש לזכות הרה"ת ר' מנחם מענדל הלוי וזוג' מרת נחמה פייגא שיחיו וילדיהם: שולמית ובעלה הרה"ח דוד הלוי ובניהם: נתן הלוי ויוסף יצחק הלוי שי' לאבקובסקי מאיר שלמה הלוי, חנה שרה, לוי יצחק הלוי וחוה מוסיא שיחיו שגלוב

רק לפתוח את העיניים ולראות את המציאות

כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו הודיע והכריז שכבר נשלמו כל עניני העבודה והכל מוכן לביאת המשיח ● מזה מוכן שהמשך העבודה שלאח"ז (כל זמן שמשיח צדקנו מתעכב מאיזו סיבה (בלתי ידועה ומובנת כלל)) אינו "עבודת הביורורים" (שהרי כבר נסתיימה ונשלמה עבודת הביורורים), אלא, עבודה מיוחדת להביא ההתגלות בפועל בעולם ● בימינו אלה ממש צריכים רק לפתוח את העיניים ולראות את המציאות בפועל ממש - היינו שיושבים יחד עם הקב"ה ב"שולחן ערוך" לסעודת הנישואין, הסעודה דליתן ושור הבר ויין המשומר ● קטעים משיחת ש"פ וישלח, ט"ז כסלו ה'תשנ"ב - מוגה

הופצו המעיינות חוצה בכל קצוי תבל - כבר נגמרו ונשלמו כל הענינים גם מצד (וב)העולם, כפי שהודיע והכריז שכבר נשלמו כל עניני העבודה, גם "צחצוח הכפתורים", והכל מוכן לביאת המשיח. ומזה מוכן שהמשך העבודה שלאח"ז (כל זמן שמשיח צדקנו מתעכב מאיזו סיבה (בלתי ידועה ומובנת כלל)) אינו "עבודת הביורורים" (שהרי כבר נסתיימה ונשלמה עבודת הביורורים)², אלא, עבודה מיוחדת להביא ההתגלות בפועל בעולם.

א. [.] אף שמצד יעקב נגמרו ונשלמו כל עניני הביורורים וכבר אז (כשוישלח יעקב) היתה יכולה וצריכה להיות הגאולה [שלכן שלח מלאכים לעשו להודיע שהגיע הזמן ד"ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו", ו"ביקש לישב בשלוה" (כנ"ל*)]. מ"מ, לא בא ענין זה בפועל מצד (וב)העולם. אבל, לאחר "מעשינו ועבודתינו" דכל בני"במשך כל הדורות, כולל ובמיוחד לאחר גילוי תורת החסידות בי"ט כסלו, שאז התחיל עיקר הענין ד"פוצו מעינותיך חוצה"¹, ומוסיף והולך ע"י רבותינו נשיאינו מדור לדור, עד לכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שעל ידו

(2) במכ"ש וק"ו מאופן עבודתו של יעקב לאחר שחשב שעשו נתברר כבר, גם לאחר ששבו המלאכים ואמרו שלא נתברר עדיין כלל - שלא עסק ב"עבודת הביורורים" (לברר את עשו), אלא עסק ב"העלאת מ"ז להמשיך מ"ד דמקיף דתהו" ע"י המנחה (תו"א פרשתנו כד, רע"ד).

(1) ראה ספר השיחות תורת שלום ס"ע 112 ואילך.

(* ס"י בהשיחה - סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 161 ואילך).

בס"ד.
 אודות המוזכר בהתקדמות בענין חמשה חומשי תורה וחמשה ספרי תהלים, הקסורים עם אוה ה"א שבצורה מרומזים ג' הקוין דמחדו"כ, "בפיך ובלבכך לעשותו", שבהתחלת התניא - אולי יש מקום להוסיף שגם ספר התניא מחולק לחמשה חלקים: לקו"א, שעהיוה"א, אגה"ת, אגה"ק, לקו"א. צ"ע האגרות האלו!
 אודות המבואר שמיד לאחר סיום התניא בענין דשבת מחחילים "לקוטי אמרים" ענין של בירורים הקסור עם עובדין דחול - להורות צריכים להמשיך קדושת השבת גם בעובדין דחול, וכן לאחר סיום החופש בענין "האוהות והמופתים גו'" מחחילים "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" - להורות על המסכת אלקות בבריאת שו"א,
 עדין צריך ביאור מדוע הענין ד"מחכיפין התחלה להשלמה" (בפועל) הוא רק בחופש (שבאוהו יום -סמח"ת - קורין "לכל האות והמופתים גו'", ו"בראשית ברא גו'"), משא"כ בלימוד התניא - לומדים בי"ח כסלו אודות ענין השבת, ורק למחרת מחחילים מ"ספר לקוטי אמרים".

[ואף שי"ל שבפנימיות התורה אין לחשוש לענין ד"סלא ירגל בעם זו כו'", עדיין צריך ביאור מדוע לא מחכיפין התחלה להסלמה בלימוד התניא מצד העילוי דהמסכת קדושת השבת בעובדין דחול].
 דרך אגב: ע"ד שנתבאר בענין סיום והתחלת חופש ותניא - אולי אפשר לומר כן גם בסיום והתחלת תהלים: סיום תהלים הוא - "כל הנשמה תהלל י-ה", תכלית השלימות דהילול להקב"ה כו'. ומיד לאח"ז - "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת גו'" - שלילה ענין בלתי רצוי, כלומר, שצריכים להמשיך את תכלית העילוי ד"כל הנשמה תהלל י-ה" עד למקום תההון כזה שיש צורך לשלול דבר בלתי רצוי. ע"ד המסכת קדושת השבת בעובדין דחול, והמסכת אלקות בבריאת שו"א.

המדור מוקדש לעילוי נשמת ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל - נפטר ביום כ"ז אלול ולע"נ זוגתו טשרנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה - נפטרה ביום ה' טבת יה"ר שתיכף ומיד יקוים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוככם, בגאולה האמיתית והשלימה נדבת בנם - יבלחט"א - הרה"ח שמואל סטראל ומשפ' שיחיו

האם קונטרס אחרון בתניא נקרא בשם "חלק"?

לקראת חג הגאולה י"ט-כ"ף כסלו, בו מתחילים ללמוד מחדש את ספר התניא בשיעורי החת"ת (כפי שמחולק לימות השנה), הננו מביאים (בע' 14-15) צילומים (מוקטנים) ממענות כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א לשאלות עורכי א' הקובצים בשיחת ש"פ מקץ, זאת חנוכה ה'תשמ"ג בענין סיום והתחלת התניא הצילום השני המופיע לקמן בעמוד 15 הוא המשך למענה שבעמוד 14, לאחר שהעורכים הכניסו לרבי את המענה להגהה

(קטע השיחה שהובא בצילום נדפס ב'התוועדויות' תשמ"ג ח"ב ע' 50-749)

להלן פענוח הכתי"ק (בא בהדגשה):

צילום א' (ע' 14):

על שאלת המניחים "אולי יש מקום להוסיף שגם ספר התניא מחולק לחמשה חלקים", כתב כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א:

צע"ג [=צריך עיון גדול] הלקרות לקונטרס אחרון חלק! וכמו קו"א בשו"ע להש"ך [=קונטרס אחרון בשולחן ערוך ל[בעל] השפתי כהן] דמודגש שאינו חלק.

בהמשך, על שאלת המניחים "עדיין צריך ביאור מדוע הענין ד'מתכפיין התחלה להשלמה" (בפועל) הוא רק בחומש, משא"כ בלימוד התניא", כתב כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א:

[משא"כ] בתושבע"פ שמנוסח ההדרן משמע שאין מתחילין כו'. ומעשה רב שאין מתחילין.

צילום ב' (ע' 15):

אחרי התיבות "וע"ז כ' כ"ק אדמו"ר שליט"א" – הוסיף כ"ק אד"ש מה"מ בכתי"ק:

איש לא הקשה למה לא הבאתי ראי' מקו"א דאדה"ז עצמו בשו"ע שלו? – וכהנ"ל מתובל בפשט". רשמתי – (הראי'): קו"א בשו"ע, להש"ך*, וכפשוטו "קו"א בשו"ע" (דאדה"ז) – אין כל קס"ד לקרותו חלק (בפ"ע), וכן "קו"א להש"ך".

(* כאן באו כמה תיבות בכתי"ק שנשמטו מהצילום שבידינו. המו"ל.

פרטים.

ולהעיר, שהבירור ד'צרפת" שמספרו "770" נעשה ע"י (ה"להבה" שמאירה מ)-"בית יוסף", ועד לבית יוסף כפשוטו, הבית שבו בחר ועד שקנהו ובו חי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בעשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין, ומשם הולכת ונמשכת ("מוסיף והולך") העבודה ד"בית יוסף" – שמספרו (מספר הבית כפשוטו) "770".

ובעומק יותר – "צרפת" אותיות "פרצת", שבזה מרומז שגילוי והפצת המעיינות הוא בצרפת – פריצת כל הגדרים, ולא רק באופן שמצד פריצת כל הגדרים דהמעיינות באים הם גם בתחתון שאין תחתון למטה ממנו, אלא יתירה מזה, שענין זה הוא גם מצד התחתון, כמודגש בכך ש"צרפת" אותיות "פרצת"⁸, ועי"ז נעשה "פרצת" עליון פרץ¹⁰, "זה משיח, שנאמר¹¹ עלה הפורץ לפניהם"¹².

ג. ובדורנו זה גופא ניתוסף עוד יותר בכהנ"ל כש"קיימא סיהרא באשלמותא" דחודש כסלו בשנה זו:

ידוע ומפורסם הר"ת דשנה זו – "הי' תהא שנת נפלאות בה", "בכל (מכל כל)¹³", היינו, שהשנה עצמה וכל הענינים שבה הם באופן

(7) ראה לקמן ח"ב ע' 472 ואילך.

(8) ובסגנון דלעיל – שהמקבל מתאחד עם המשפיע להיות כמותו, ע"ד "והי' אור הלבנה כאור החמה" (וראה לקמן הערה 10).

(9) וישב לח, כט.

(10) "פרץ על שם הלבנה בנפרצת לעתים ונבנית לעתים" (כנ"ל*) – וי"ל ש"נפרצת" (פירצה, מיעוט הלבנה) הוא גם מלשון פריצה, שבזה מרומז שבמיעוט הלבנה (בחציו השני של החודש) נכלל גם פריצת גדר הלבנה שמקבלת מן החמה להיות כמו החמה.

(11) מיכה ב, יג.

(12) אגדת בראשית ספס"ג. וראה בר" ספס"ה ובפרש"י.

(13) נוסח ברכת המזון, וראה ב"ב טז, סע"ב ואילך.

(* בהערה 87 בטה"ש שם ע' 163.

ב. ויש לומר, שהמעלה המיוחדת בדורנו זה מרומזת בהפטרה דפרשת וישלח – "והי' בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש גו' וירשו הנגב את הר עשו כו' וגלות גו' עד צרפת גו' ירשו את ערי הנגב ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו":

מהחידושים של (יוסף וההמשך ד)-"בית יוסף" שבדורנו (כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ששמו הראשון יוסף), לגבי הדורות שלפנ"ז עד לדורו של רבינו הזקן ("בית יעקב") – שעל ידו נעשה הפצת המעיינות חוצה בכל קצוי תבל ממש, עד לחוצה שאין חוצה ממנו, כמדינת צרפת, אשר, בזמנו של רבינו הזקן (וכן בזמנם של רבותינו נשיאינו שלאח"ז) לא הי' גילוי בקביעות כ"כ הפצת תורת החסידות במדינת צרפת, להיותה תחתון למטה (ועד כדי כך שרבינו הזקן חשש לנצחונה של צרפת כו'⁵), ודוקא בדורנו זה, ע"י "בית יוסף", נעשה גילוי והפצת המעיינות גם במדינת צרפת⁶, ביסוד שם ישיבת "תומכי תמימים" ע"ד כבליבאוויטש, ולכן, הגיע בפועל הזמן ש"ירשו את ערי הנגב", "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו".

ויש להוסיף ולהעיר ע"ד הרמז:

"צרפת" בגימטריא שבע מאות ושבעים (770), השלימות דמספר שבע, כפי שכל א' כלול מעשר (שבעים), וכפי שכל א' כלול ממאה (שבע מאות), ושניהם יחד (שבע מאות ושבעים), וי"ל שבזה מרומז שבהבירור דמדינת צרפת, נגמר ונשלם בירור העולם שנברא בשבעת ימי הבנין בכל הפרטים ופרטי

(3) עובדי' א, יח ואילך.

(4) להעיר מהשייכות המיוחדת דרבינו הזקן ליעקב (ראה בארוכה מעייני הישועה (קה"ת תשמ"ח) ע' 101 ואילך).

(5) ראה ספר התולדות אדה"ז (קה"ת תשל"ז) ע' רנט (בהוצאת תשמ"ו – ח"ד ע' 1025) ואילך. וש"נ.

(6) ראה גם ספר השיחות תשמ"ט ח"ב ע' 570 ואילך.

[ע"ד* תורת הבעש"ט הידועה⁵ בנוגע לתכלית שליחות וירידת הנשמה בגוף, שיכול להיות שנשמה תרד למטה וחיה שבעים-שמונים שנה כדי לעשות ליהודי טובה פעם אחת. זאת-אומרת, שהגם שהיהודי למד תורה וקיים כל המצוות, קלות וחמורות – יכול להיות שעיקר שליחות הנשמה שלו בגוף היא בכדי לעשות טובה ליהודי!]

וידיעה זו גופא מוסיפה יותר מרץ וחיות לכל יהודי בעבודתו בפועל:

לחזק כל פעולותיו במילוי שליחותו של הקב"ה בעולם לעשות "דירה בתחתונים", ע"י קיום התורה ומצוות, והפצת היהדות והפצת המעיינות חוצה גם ליהודים אחרים, עד גם בנוגע להפצת שבע מצוות בני נח אצל אינם-יהודים⁶.

ולא רק באופן ד"ויצא" – לצאת בעצמו לעשות השליחות, אלא "וישלח" – לעשות (או לחזק) שגם אחרים יהיו (יותר חזק ויותר בגלוי) "שלוחים" של הקב"ה, ועד עם כחות ד"מלאכים ממש", כנ"ל**.

וכפי שזה מודגש במיוחד בדורנו זה, שנשיא הדור שמו – "יוסף", על שם "יוסף לי ה' בן אחר"⁷, העבודה דלפעול על ה"אחר" שגם הוא יהי "בן"⁸ (בגלוי) להקב"ה. ו"יצחק" על שם "כל השומע יצחק לי"⁹: אפילו מי שעדיין הוא רק "שומע" את המדובר (אבל עוד לא "רואה" – שרואה זאת כאילו בעיניים שלו) וב"שומע" גופא – "כל השומע", אפילו אם הוא שומע זאת רק בחיצוניות (הוא אינו מתבונן בזה ואינו חוזר בזה "דערהערט ניט" וכיו"ב) – גם בו נפעל "יצחק לי", שנעשה שליח הגורם צחוק ותענוג בהמשלח, עד למשלח הראשון – הקב"ה, כביכול, בעצמו, ע"יז שה"שומע" ממלא את התאווה והתענוג (כביכול) של הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים¹⁰.

ובשנה זו – צריכה העבודה הנ"ל במיוחד להתבטאות בשני הענינים המיוחדים שנה זו, "שנת הקהל" ו"שנת תשמח"¹¹:

(א) לנצל כל הזדמנות ל"הקהל את העם האנשים והנשים והטף", בכדי לפעול בהם "ליראה את ה' אלקיכם גו' כל הימים אשר אתם חיים על האדמה"¹². זאת-אומרת, לא להסתפק בזה שיש לו יראת ה' וזוהו שהוא מהווה דוגמא חי' לאחרים, אלא להקהיל גם יהודים אחרים ולהביא אותם (או להוסיף בהם) "ליראה את ה' אלקיכם", עד ליראת ה' כזו שהיא "כל הימים".

ויש להדגיש בזה, שאין שום חילוק ב"הקהל" בין "האנשים והנשים והטף" – היות ומצד הנקודה ד"ליראה את ה' אלקיכם", כולם שוים [ע"ד המדובר לעיל בנוגע לעבודת השליחות ד"דירה בתחתונים"].

(משיחת ש"פ וישלח, י"ד כסלו התשמ"ז – מוגה, תרגום מאידית***)

(5) "היום יום" ה אייר. אגרות-קודש אדמו"ר מהורי"צ ח"ג ע' קעד. ע' רצה. ח"ד ע' תקכא. ועוד.	(9) וירא כא, ו.
(6) ראה רמב"ם הל' מלכים ספ"ח.	(10) וראה תו"א ויצא כא, ג. וראה לעיל ע' 120 ואילך.
(7) ויצא ל, כד.	(11) ראה בארוכה לעיל ע' 43 ואילך; 54 ואילך.
(8) ראה אוה"ת ויצא רכ, א ואילך. ועוד.	(12) וילך לא, יב ואילך.

(* קטע זה המובא באריחיים – נשמט מהשיחה שנדפסה (בתרגום) בהתוועדויות תשמי"ח ח"א ע' 595, כמו גם הערה 42 שלא נדפסה בשיחה המתורגמת.

של "נפלאות", "פלא" שלמעלה מנס¹⁴, ו"פלאות" לשון רבים, ועד ל"נפלאות", נו"ן פלאות¹⁵, ולכל לראש והוא העיקר – "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"¹⁶ ("נפלאות" גם לגבי יצי"מ¹⁷).

ובשנה זו עצמה כבר "קיימא סיהרא באשלמותא" דחודש השלישי (שלימות של ג' חדשים, "בתלת זמני הוי חזקה"¹⁸), ועומדים בסמיכות ליום השלישי בחודש השלישי, מתן תורה דתורת החסידות¹⁹, התחלת הגילוי דתורתו של משיח, שאז יהיו הנישואין דהקב"ה וכנס"י באופן ש"והי' אור הלבנה כאור החמה".

[ולהעיר, שענין זה מודגש גם בכך ששנה זו היא שנה שלימה, שחשון וכסלו שניהם שלמים (גם חדשים שלמים בהמשך אחד), ושנה תמימה (תמימות יתירה²⁰), שניתוסף

(14) ראה לקו"ש חט"ו ע' 368 הערה 16. וש"נ.

(15) זח"א רסא, ב.

(16) מיכה ז, טו.

(17) ראה אוה"ת נ"ך עה"פ (ע' תפז). וש"נ.

(18) ב"מ ק, רע"ב. וש"נ.

(19) ובשנה זו מלאו תשעים שנה להכרזה שי"ט כסלו הוא ראש השנה לתורת החסידות (ט"ז כסלו תרס"ב – תשנ"ב), שמאז ניתוסף "שטורעם" מיוחד בהפצת המעיינות חוצה ע"י "חיילי בית דוד" שלוחמים "מלחמת בית דוד" ומנצחים את אלה "אשר חרפו עקבות משיחך" (כדברי כ"ק אדנ"ע בהשיחה הידועה) – כפי שכבר נעשה בשלימות בסיומה של שנת הפ"ט שמסיימים מזמור פ"ט (בגימט' פדה) בתהילים באופן ד"ברוך ה' לעולם אמן ואמן", ועתה נמצאים בשנת הצד"ק, הקשורה עם ביאת משיח צדקנו ובנין ביהמ"ק השלישי, כסיום וחיתום מזמור צד"ק בפסוק "ויהי נועם גו' ומעשה ידינו כוננהו", שקאי על השראת השכינה בביהמ"ק השלישי (מדרש תהילים עה"פ), שזוה"ע הנישואין דהקב"ה וכנס"י, כדאיתא במדרש (שמו"ר פל"ג, ז) בנוגע להמשכן, ושלימותו בביהמ"ק השלישי (וראה לקמן בשוה"ג להערה 23).

(20) כולל גם השלימות ד"שבע שבתות תמימות תהינה" כשהתחלת הספירה במוצאי שבת, תמימות כימי בראשית – שלימות משולשת (ראה סה"ש תשנ"ב ב"ח ע"א ע' 12 ואילך. וש"נ).

בה חודש העיבור²¹ – דיש לומר, שבשנה שלימה (שלימות החדשים חשון וכסלו) מודגשת שלימות (חדשי) הלבנה (כפי שמקבלת מהחמה), ובשנה תמימה (הוספת חודש העיבור²²) מודגשת שלימות הלבנה שנעשית כמו החמה, כיון שע"י חודש העיבור משתוות שנת הלבנה לשנת החמה, מעין ודוגמת "והי' אור הלבנה כאור החמה".

ויש לקשר זה עם דרושי חתונה שאמרם כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו²³ (שנדפסו מחדש ובתוספת ביאור כו'²⁴) – דרושים בתורת החסידות השייכים לחתונה – שבזה מודגשת ביותר השייכות לחתונה דכנס"י עם הקב"ה לימות המשיח, שאז יהי' עיקר ושלימות הגילוי ד"תורה חדשה מאתי תצא".

ומזה מובן שבימינו אלה ממש צריכים רק לפתוח את העיניים ולראות את המציאות בפועל ממש²⁵ – היינו שיושבים יחד עם הקב"ה ("ישראל וקוב"ה כולא חד") ב"שולחן ערוך"²⁶ לסעודת הנישואין, הסעודה דליתן

(21) ערכין לא, א – במשנה.

(22) ובהדגשה יתירה בשייכות ליי"ט כסלו, ראש השנה לתורת החסידות – שבו מתחילים ללמוד שיעורי התניא (כפי שנחלק לימי השנה) לפי החלוקה דשנה מעוברת.

(23) בהחתונה ד"בית יוסף" בשנת תרפ"ט*.

(24) ביום א' פ' וישב, טו"ב כסלו – נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכל אחד ואחת שיחיו "קונטרס דרושי חתונה", בצירוף שתי סטרות של דולר לצדקה (המו"ל). (25) כלומר לא זו בלבד שנשלמה העבודה וצריכים לפעול הגילוי בעולם (כנ"ל ס"א), אלא יתירה מזה, שישנו כבר בפועל ובגלוי, וצריכים רק לפתוח את העינים, כי מכבר נתן לכם . . עינים לראות".

(26) ובפרט לאחר שלימות העבודה בכל הדורות בקיום ה"שולחן-ערוך" (דה"בית יוסף) עם ה"מפה" שעל ה"שולחן-ערוך" (הגהות הרמ"א על השו"ע דהב"י) – כידוע הרמז במ"ש "ובני ישראל יוצאים ביד רמה", שרומז על הרמ"א, שלאורו הולכים כל

(* להעיר מהשייכות דשנת תרפ"ט ל"פרצת" - שהשלימות דחט' - (שכל א' מהתשנה כולל מעשר) היא צ', די"ל שבזה מרומז שבשנת הצד"ק נעשית שלימות הנישואין, שהו"ע ענין הנישואין דכנס"י עם הקב"ה.

מדוע מרעישים ללא הרף בעניני "הקהל" ושמחה

[.] כשם שבמלאכת הבריאה, הרי ע"י פעולה "קטנה" (הורדת הקורנס) נשלמה כל מלאכת הבריאה ("ויכל גו' מלאכתו"), ומזה נכנסו מיד ל"וישבות ביום השביעי"1,

עד"ז הוא גם אצל בני"י, שכל יהודי הוא שלוחו של הקב"ה וכמותו דהמשלח (כנ"ל בארוכה*), דגם כשמדובר אודות פעולה טובה אחת ויחידה, ואפילו כשהמדובר הוא בפעולה הכי קטנה שהיא לא יותר מ"כחוט השערה" - צריך הוא לדעת, שיכול להיות, שפעולה זו היא ה"מכה בפטיש", או יותר "קרוב" - "הורדת הפטיש", שעל ידה נשלמת כל העבודה דזמן הגלות, ומיד (אחרי הפעולה) נכנסים ל"יום שכולו שבת ומנוחה"2. וכהפס"ד ברמב"ם3: "עשה מצוה אחת הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה".

עפ"ז יש לנו גם הסברה על כך שמרעישים ללא הרף ("מ'האלט אין איין שטורעמען") שיהודי צריך "לרדוף" ("דארף זיך יאגן") להוסיף עוד פעולה ועוד פעולה בתומ"צ, הפצת היהדות והמעיינות חוצה, ובפרט בשנה זו - בעניני "הקהל" ו"תשמח" (שמחה), כי עי"ז אפשר להביא את משיח צדקנו ברגע א' קודם**.

דלכאורה: בני"י הרי מחכים למשיח כבר אלפי שנים4, וכבר עשו ריבוי תורה ומצוות במשך כל הדורות!?

וע"פ הנ"ל הרי זה מובן: מכיון שמדובר אודות מילוי והשלמת שליחותו של הקב"ה לעשות לו ית' דירה בתחתונים - הרי הקב"ה אינו מוגבל האם זה יהי' ע"י פעולה קטנה או גדולה, ע"י גדול שבגדולים או קטן שבקטנים - הרי יתכן, שפעולה קטנה זו ע"י ילד קטן תהי' ה"מכה בפטיש" שתביא את הגאולה!

(3) הל' תשובה פ"ג ה"ד.

(4) כמבואר בפרשתנו בנוגע ליעקב ובפשוטו של מקרא - פרש"י (לג, יד בסופו).

(1) בראשית ב, ב.

(2) סוף מס' תמיד.

(* סעי' ג-ח בישיבה (סה"ש) תשמ"ח ח"א ע"י 139 ואילך).

(**) [בהנחה בלתי מוגה נכתב כאן:] ועד"ז בנוגע לדיבור אודות ביאת המשיח - דלכאורה, הדיבור בכל החיות והלהט כו' שמשיח צדקנו בא תיכף ומיד ממש, הוי"ע של "וויולדקיט" [= פראות], שהרי, כבר נאמרו דברים אלו **ריבוי פעמים**, ואעפ"כ לא זו מאומה (לכאורה), ומה מקום להמשיך ולדבר בזה בכל החיות והלהט כו', שבת לאחר שבת!?

אם רוצים בכל זאת לדבר על משיח צדקנו - לא

צריכים לצעוק... אלא יכולים לדבר בנחת ובמתינות, להפטיר בניגון חרישי, ולכל היותר למחוא כפים. ואם הוא מחמיר ומחדר כו' - ימחה כפיו באופן דאחורים כנגד אחורים - אבוי לימחיות כפים" שכו', אבוי לימכה בפטיש" שכוה, ואבוי ל"חומרה" ו"הידור" (וידיעת ההלכה") כאלו...

והמענה לזה - שהיא הנתנת: מכיון שלאחרי ריבוי הדיבורים והפעולות כו' עדיין לא בא משיח צדקנו, הרי, אין ברירה אחת אלא להתנהג באופן של "וויולדקיט", עי"פ שו"ע, כמובן, אבל, באופן שלמעלה מסדר מסודר כו'.

בה"עיקר" שבמקום שני, אלא אדרבה, שע"ז ניתוסף יותר בשאר המקומות, בבחינת "קנאת סופרים תרבה חכמה"32, ועד שכולם נעשים בבחינת "עיקר", ועד ל"עיקר שבעיקר" - שאינו צריך לקבל השפעה ממקום מרכזי ועיקרי, כיון שנעשה בעצמו כמו המקום המרכזי והעיקרי, ע"ד ובדוגמת שלימות הלבנה שהיא (לא רק בבחי' מקבל, אלא) כמו החמה.

וכדאי ונכון שכאו"א יערוך התוועדות (ומה טוב - ג' התוועדות33, "בתלת זימני הוי חזקה") - עם עצמו (בכל עשר כחות נפשו34), עם בני ביתו, עם חבריו וידידיו וכיו"ב - כדי להדגיש עוד יותר שכאו"א הוא גם משפיע (ע"ד שלימות הלבנה שנעשית כמו החמה), וכמ"ש35 (בשייכות להגאולה) "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם".

ובהתוועדות אלו יעוררו ויתעוררו36 ("איש את רעהו יעזורו"37) להוסיף בג' הקוין דתורה עבודה וגמ"ח, כדרשת חז"ל38 על הפסוק "פדה בשלום נפשי", "כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הציבור מעלה אני עליו כאילו פדאני לי ולבני כו'", ועוד והוא העיקר, לא רק "כאילו פדאני לי ולבני", אלא "פדאני לי ולבני" **בפועל ובגלוי**.

(32) ב"ב כא, סע"א. כב, רע"א. וראה אוה"ת ויצא ריח, ב ואילך.

(33) אחת בעצמו ושתים ע"י שלוחיו, או שמשתתף בעצמו בשלשתן כיון שנערכות בזמנים שונים - בליל י"ט כסלו, ביום י"ט כסלו, ובפרט קרוב לסימו ובאופן שיומשך גם בליל כ' כסלו (כנ"ל*).

(34) ראה "התמים" ח"ב ס"ע מה ואילך. לקו"ש ח"ב ע' 497 ואילך.

(35) מלאכי בסופו.

(36) ובלשון הרב הוא בעל הגאולה: "זה היום . . . אשר בו . . . יתעוררו אלפי לבבות בישראל לתשובה ועבודה שבלב כו'" (לקו"ד ח"א יט, ב).

(37) ישעי' מא, ו.

(38) ברכות ח, רע"א.

(* הערה 65 בסה"ש שם ע' 161.

ושור הבר ויין המשומר, שבסיומה "אומר לו (הקב"ה) לדוד (דוד מלכא משיחא) טול (כוס של ברכה) וברך, אומר להן, אני אברך ולי נאה לברך, שנאמר27 כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא"28.

ד. והמעשה הוא העיקר29:

בבואנו מערב שבת שבו קיימא סיהרא דחודש כסלו באשלמותא, והמשכו ביום הש"ק ומוצאי ש"ק (יום ראשון) (שנקרא יום אחד, ש"הי' הקב"ה יחיד בעולמו30), טו"ב (כסלו), ג' ימים רצופים שיש בהם מעלה (קדושה) מיוחדת, והמשכם בח"י, ערב י"ט כסלו, ועאכו"כ בימי הגאולה י"ט וכ"ף כסלו, והמשכם בימים שלאח"ז עד לימי חנוכה - יש לערוך התוועדות חסידותיות31 ("חסידישע פארבריינגענישן") בכל מקום ומקום, בכל מדינה, בכל עיר ובכל שכונה כו', ולא רק התוועדות גדולות במקומות מרכזיים ועיקריים, אלא בכל מקום ומקום כפשוטו, כולל גם שבכל מקום פרטי תהי' ההתוועדות באופן של "עיקר" (ולא באופן שמקום פלוני הוא "עיקר", משפיע, ומקום פלוני הוא "טפל", מקבל), ולא זו בלבד שאין זה גורע

בב"ע עד סוף כל הדורות, ועי"ז יוצאים מהגלות אל הגאולה.

(27) תהלים קטז, יג.

(28) פסחים קט, ב.

(29) אבות פ"א מ"ז.

(30) ב"ד פ"ג, ח. פרש"י בראשית א, ה.

(31) להעיר מפתגם בעל הגאולה ע"ד גודל הפעולה דהתוועדות חסידיות יותר מפעולתו של מלאך מיכאל "אג"ש שלו ח"ג ע' תיג. ויש"נ).

(* כולל גם אהינו בני"י הספרדים - כפי שמצינו בנר חנוכה שגם הספרדים (שבדרך כלל נוהגים כהב"ב) נוהגים כהרמ"א, וכן לאיד"ך, שהאשכנזים נוהגים כהספרדים, כמודגש בפסק הרמ"א כדעת הרמב"ם ולא כדעת התוספות (ראה ס"ד א"ח ר"ס תרעא). - ולהעיר גם מהפסרת פרשת וישלח: "גלות גו' צרפת (אשכנז) וגלות יהושלים אשר בספרד ידשו את ערי הנגב, החיבור והאיחוד דאשכנזים וספרדים בביתור וירודת אדום, ששי"ך לתוכן הענין הזדלקת נרות חנוכה "על פתח בית מבחוזי", כדי להאיר את החושך (ימשמשקע החמה). "עד לכליא רגלא דתרמודא".

מה לומדים מפטיש?

מנהג העולם, כפי שרואים בקונגרס וכיו"ב, שלאחרי אריכות השקוט, סברות לכאן וסברות לכאן כו', כשבאים להכריז את המסקנא הסופית, מכים בפטיש על השולחן, ומכריזים כך וכך.

ולפלא: אף שמנהג זה ידוע לכל, לא עלה בדעתו של אף א' שיש ללמוד מזה הוראה בעבודת ה', כתורת הבעש"ט הנ"ל, וההוראה היא - בפשטות - שיהודי צריך לסיים את ה"מכה בפטיש" ד"מעשינו ועבודתינו".

ומזה מובן, שכאשר משהו שומע הכאה בפטיש כו', עליו לדעת שהסיבה היחידה ששמע זאת, היא כדי שילמד מזה הוראה בעבודתו שעליו להשלים את ה"מכה בפטיש" שלו.

ומכיון שאף א' אינו יודע מהו ה"מכה בפטיש" שבעבודתו הפרטית, עליו להזדרז ולעשות עוד מצוה ועוד מצוה כו', שהרי יתכן שמצוה זו היא ה"מכה בפטיש" שלו. (משיחת ש"פ וישלח, י"ד כסלו ה'תשמ"ח - בלתי מוגה)

הילדים שפעם היו "רכים" עתה כבר אינם "רכים"

כשיגיע הזמן שיצטרכו כבר ללכת אל הגאולה האמיתית והשלימה - הילדים לא יהיו "רכים".

שלא כעשוי, ברגעים האחרונים בגלות, שהנה זה משיח בא ("אט קומט משיח") - אזי הילדים שפעם היו "רכים", עתה אינם "רכים", והם מחכים למשיח בתשוקה גדולה.

ולא רק שמחכים לו, אלא גם תובעים שכבר יבוא, וצועקים ושרים את-זה בשמחה גדולה, ובשפת המדינה כדי שגם גוים ישמעו ויבינו זאת. (תרגום חפשי משיחת ש"פ וישלח ה'תשמ"א - בלתי מוגה, מתוך הנחה של ועד הנחות הת')

משיח הוא בשר ודם שמציאותו קיימת גם עתה בעולם הזה הגשמי

. . בהמשך לזה - יעלו עתה אלו שהכינו משקה המשמח עבור התוועדות בקשר עם פעולות דהפצת התורה והמעיינות חוצה, וכרגיל, יכריזו אודות תוכן המאורע, והמקום והזמן, ויזמינו את כל המסובים, בתוככי כלל ישראל, ולכל לראש - יזמינו את משיח צדקנו!! ויה"ר שעוד לפני שיבוא הזמן להתוועדות אלו, תיכף ומיד בעלייתם להכריז ולהזמין כו' - יבוא ויתגלה משיח צדקנו בפועל ממש,

- בשר ודם, שנמצא כבר בעוה"ז הגשמי, דמכיון ש"אחכה לו בכל יום שיבוא", על-כן צריך לומר שמציאותו (נשמה בגוף) קיימת גם עתה - (משיחת ש"פ וישלח, טו"ב כסלו ה'תשמ"ט - בלתי מוגה)

פניך"39, בביהמ"ק השלישי, ושם תעריך ההתוועדות הגדולה דחונכת ביהמ"ק השלישי במעמד כל בני" (כל יושבי' עלי"40), עוד לפני ימי חנוכה, ובימי חנוכה יתוסף עוד יותר ("מוסיף והולך") בשלימות הגאולה באופן ד"לכו מחיל אל חיל יראה אל אלקים בציון"41.

39 תהלים קמ, יד.

40 ערכין לב, סע"ב.

41 תהלים פד, ח.

המדור מוקדש

לזכות ר' יעקב מיכאל הלוי בן עלקא וזוג' מרת אסתר בת בלומה גוטע שיחיו וילדיהם: מיכל, נחמה, יוסף יצחק הלוי, חנה ומנחם מענדל הלוי שיחיו גינזבורג ולזכות זקניהם: מרת עלקא תחי' בת רייזל ומרת בלומה גוטע תחי' בת נעכע ולע"נ ר' דוב ראובן הלוי ב"ר דוד הלוי ז"ל ולע"נ ר' מיכל ב"ר שלמה ז"ל

המדור "ניצוצות של משיח" מוקדש

לעילוי נשמת הרה"ג הרה"ח ר' חיים משה יהודה בהר"ר ירמיהו הכהן ולאה ע"ה בלוי מו"ל כת"י הראשונים, רב בית כנסת ומנהיג רוחני במשך יובל שנים, וזיכה אלפים במצוות תפילין ומזוזה נפטר ג' אייר ה'תשס"ג, לסדר "אמור אל הכהנים" ולע"נ זוגתו הרבנית חנה חי' הנה בת ר' מאיר שמריהו ורחל - נפטרה י"ג כסלו ה'תשמ"ג יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

כשבוערת שריפה אין מקום לחשבונות

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

"ויקח מן הבא בידו" (פרשתנו לב, יד)

כאשר - רחמנא ליצלן - בוערת שריפה, רואים בטבע האדם שהוא אינו נעמד להציל את חפציו באופן מסודר - אשר בתחילה מחפש במגירה שבה מונח דבר יקר ולאחמ"כ הולך למגירה שני' שבה נמצא דבר שאינו יקר כ"כ (כמו הקודם) אך גם הוא חשוב - אלא הקב"ה הטביע בטבע בני אדם שכאשר בוערת שריפה אזי מיד "ויקח מן הבא בידו" ו"מצוה הבאה לידיך אל תחמיצנה"¹.

[והנמשל:] גם כאשר אפשר לערוך חשבונות - חשבונות שאינם אמיתיים או אפילו חשבון צדק אמיתי - שבשנים כתיקונם ה' צריך להיות סדר שונה, הרי זה לא נוגע ל"שעת חרום", שעה בה הקב"ה שורף את שיירי הגלות האחרונים, ורוצה שיהיו ראויים ל"ואתם תלוקטו לאחד אחד בית ישראל"² וכפירוש רש"י³ שהקב"ה אוחד ביד כ"א ומוציאו מהגלות.

אמנם, גם מצד היהודי צריכה להיות איזו הכנה, "ויקח מן הבא בידו", ועל כך אומרים שהגיע כבר הזמן לקדש את שמו של הקב"ה באופן שגם אינם-יהודים יראו זאת, על-ידי שהיהודי יהי' יהודי באהליך ויהודי בצאתך, עם "גאון יעקב" ועם כל התקופה בנוגע לשמו, לבושו ולשונו, וכל העניינים שבזכותם יצאו בני ישראל מגלות מצרים⁴, "כימי צאתך מארץ מצרים"⁵,

ובודאי שניתן הכח לבצע זאת בשלימות, וכאמור לעיל - בשמחה ובטוב לבב,

וזה גם ירז, יקדים וימהר את קיום היעוד ד"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

(תרגום חפשי משיחת י"ט כסלו ה'תשכ"ט - בלתי מוגה)

(1) ראה מכילתא (ורש"י) בא יב, יז. וראה אנציק' (4) ראה פס"ז (לקח טוב וארא ו, ו. וראה בהנסמן לתלמודית ע' אין מעבירין על המצות. וש"נ.
 (2) ישע"י כז, יב.
 (3) נצבים ל, ג.
 (4) ראה פס"ז (לקח טוב וארא ו, ו. וראה בהנסמן בלקו"ש חל"א ע' 230).
 (5) מיכה ז, טו.

כוחן ופעולתן של הנשים בדורנו

רואים בפועל, שכשם שבדור דמתן-תורה בזמן ש"ה' עוז לעמו

יתן¹, הרי היתה ההתחלה "כה תאמר לבית יעקב"² "אלו הנשים"³, וכמובא במדרש שכל קיום התורה ה' תלוי בזה⁴ - כך גם בדור דעקבתא דמשיחא ביחוד⁵, כמובא גם בכתבי האריז"ל⁶ שבדור דעקבתא דמשיחא יהיו "נשותיהם מושלות עליהם", היינו שיצייתו לנשותיהן, רק צריכים לפעול אצל הנשים שלא יבקשו דברים של מה בכך, עניינים טפלים ומותרות - אלא יבקשו את הדברים שצריכים לבקש.

וכפי שהי' במתן תורה, שהנשים הכריחו (את האנשים) לקבל את התורה (עי"ז שלא השתתפו בחטא העגל⁷ שהוא ההיפך דמ"ת⁸), וקדמו להשתתף בנדבת המשכן⁹, ועוד ועיקר - שייכותן המיוחדת להליכה אח"כ לארץ ישראל בגאולה¹⁰ ע"י משה רבינו - גואל ראשון¹¹, וכמובא בגמ' ובמדרש¹² שדוקא הנשים חיבבו את הארץ כהסיפור דבנות צלפחד¹³, שזהו ההיפך מעצת המרגלים,

יה"ר שכך יהי' גם עם הנשים שבדור זה, שישכחו מכל עניני המותרות ויתבעו מבעליהן¹⁴: ראשית - ללכת ולקבל את התורה על-מנת ללמוד וללמד לשמור ולעשות, ושנית - אפי' כאשר נמצאים עדיין במדבר, בחוץ לארץ, להעמיד שם בגלות את המשכן לו ית', ושימסרו לצורך כך את הזהב, כסף ונחושת עם כל שלש עשרה או חמש עשרה הדברים¹⁵ שמונה שם בפרשה¹⁶,

ועי"ז גופא הן יפעלו אח"כ בגלוי שיוכלו לילך בקרוב קוממיות לארצנו, בביאת משיח צדקנו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן אני מאמין.

(תרגום חפשי ומעובד משיחת י"ט כסלו ה'תשכ"ב - בלתי מוגה)

(1) תהלים כט, יא. ובפרש"י: ורבותינו דרשוהו (זבחים קטז, א) במתן תורה כו'.
 (2) יתרו יט, ג.
 (3) מכילתא (ופרש"י) שם.
 (4) שמו"ר פכ"ח, ב. וראה גם לקו"ש ח"ב ע' 528 ואיך. ועוד.
 (5) שהוא גלגול של הדור שיצא ממצרים (כתבי האריז"ל שער הגלגולים הקדמה כ. לקוטי תורה וספר הליקוטים שמות ג, ד).
 (6) ספר הליקוטים שמות ג, ד.
 (7) הנשים לא רצו ליתן ולא נתנו זהבם לעשיית העגל (פרד"א פמ"ה. ועוד). וראה סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 299 הע' 11.
 (8) "וימחו בבעליהם" (במדב"ד פכ"א, י).
 (9) ויקהל לה, כו. וראה סה"ש שם הע' 13.
 (10) שאמרו חז"ל (סוטה יא, ריש ע"ב) "בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים".
 (11) שהוא גואל אחרון (ראה שמו"ר פ"ב, ד. זח"א רג, א. וראה לקו"ש ח"א ע' 8 ואילך. וש"נ).
 (12) ספרי פנחס כז, א. וראה גם במדבר שם. ועוד.
 (13) פינחס כז, א-ד. וראה פרש"י שם כו, סד: "על הנשים לא נגזרה גזירת המרגלים לפי שהן היו מתבנות את הארץ".
 (14) ראה גם לקו"ש שבהערה 18.
 (15) ראה לקו"ש שם ע' 902 ובהנסמן שם.
 (16) ר"פ תרומה.

המדור מוקדש לזכות ר' מיכאל נחמיה בן חוה אסתר וזוג' רחל יפה בת מינדל שיחיו ולזכות מרת חיי' רחל בת שפרינצא שנתחי' ולזכות אורי אהרן יואל בן מינדל וזוג' בתיה רות בת שרה שיחיו וילדיהם: שטערנא שרה ושמואל שיחיו

ולזכות שושנה חסיה בת מינדל לזיווג הגון, ולזכות דוד יעקב בן מינדל לרפ"ש בגו"ר ולזיווג הגון ולזכות יוסף יצחק בן ייזל פרומה לברכה והצלחה בגו"ר ולזכות צבי בן חיי' רחל לרפ"ש וקרובה